



**«Әлеуметтік медициналық  
сақтандыру қоры» КЕАҚ-ның  
2019 жылға жылдық есебі**

## Директорлар Кеңесі Төрағасының үндеуі

«Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ – ның (бұдан әрі-Қор) 2019 жылғы қызметі туралы жылдық есеп корпоративтік басқарудың жалпы қабылданған стандарттары шеңберінде ақпараттың ашықтығы мен ашылу қағидаттарын сақтау мақсатында әзірленді.

Қордың қызметін бағалай отырып, Директорлар кеңесі қаржылық-шаруашылық қызметтің қол жеткізілген оң нәтижелерін, Қордың денсаулық сақтау жүйесіндегі негізгі функциялары бойынша міндеттемелердің уақтылы орындалуын атап өтеді.

Өткен екі жыл Қорға тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемінің (бұдан әрі – ТМККК) операторы ретінде қалыптасуға және 2020 жылдан бастап міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру(бұдан әрі – МӘМС) жүйесі жағдайында жұмыс істеуге дайындалуға мүмкіндік берді.

МӘМС жүйесінде денсаулық сақтау ресурстарын әділ бөлуге және олардың қолжетімділігіне, халықтың денсаулығы үшін ең үздік нәтижелерге қол жеткізу үшін оларды пайдалану тиімділігін арттыруға және медициналық қызметтердің сапасын арттыруға ұмтылу қажет.

Осы мақсатта Қор медициналық көмектің сатып алуларын, корпоративтік басқару мен тұрақты дамудың озық тәжірибелерін жетілдіруге, бизнес-процестерді жетілдіруге және автоматтандыруға, қауіпсіздік пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы озық тәжірибелерді енгізуге ұмтылатын болады.

Халықты МӘМС жүйесімен жаппай қамтуды қамтамасыз ету және Қордың тиімді стратегиялық сатып алушы ретіндегі рөлін күшейту мақсатында Қордың Директорлар кеңесі 2020 жылғы сәуірде қабылдаған Қордың 2020-2025 жылдарға арналған даму стратегиясы дамудың келесі қадамы болып табылады.

Даму стратегиясын іске асыру халық үшін медициналық көмекті сатып алу үдерістерін одан әрі дамытудың кепілі болады, адал бәсекелестік, ашықтық, тариф белгілеудің тартымды тетіктері және өнім берушілердің жұмыс сапасына мониторинг жүргізу негізінде медицинаны және медициналық қызметтер нарығын сапалы дамытуға үлес қосуға мүмкіндік береді.

**Құрметпен,  
Б. Жамишев**

«Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ  
Директорлар кеңесінің төрағасы

## Басқарма Төрағасының үндеуі

2019 жыл бойы қор ТМККК операторының функцияларын табысты орындады. ТМККК шеңберінде халыққа қызмет көрсетуге 2 069 өнім берушімен шарт жасалды, оның ішінде 38% (793) мемлекеттік және 62% (1 276) жеке меншік нысаны.

Жеке ұйымдардың қатысуы артты. ТМККК шеңберінде медициналық қызметтер көрсетуге үміткер денсаулық сақтау субъектілерінің дерекқорында 2019 жылдың соңында тіркелген 2069 медициналық ұйымның 62% - ы жеке меншік болып табылады, бұл бәсекелестікті дамыту және ынталандыру жөніндегі Қордың ұсынысына сәйкес келеді.

2019 жылы Қор медициналық көмек көрсетудің сапасы мен көлеміне жүргізілген мониторинг нәтижелері бойынша медициналық көмек көрсетудің 383 мың ақауы бойынша қызметтер үшін төлемнен 6,4 млрд. теңге көлеміндегі сома алынды.

Медицина қызметкерлерінің жалақысын арттыру жөніндегі мемлекеттік саясатты ескере отырып, медициналық қызметтерге арналған тарифтер қайта қаралды.

Қордың 2019 жылғы негізгі міндеті МӘМС жүйесін жалпыұлттық деңгейде іске қосуға дайындау болды. МӘМС жүйесіне жұмыс берушілер мен жеке кәсіпкерлерден түсетін түсімдердің жалпы сомасы 2019 жылы 114 млрд.теңгені немесе болжамды соманың 102% - ын құрады. 2019 жылдың 31 желтоқсанына барлығы 246,9 млрд. теңге сомасына МӘМС-ға аударымдар мен жарналар шоғырландырылды.

«Сақтандыру» ақпараттық жүйесі әзірленіп, пайдалануға енгізілді, ол МӘМС жүйесіндегі мәртебені анықтау және есепке алу бойынша Қордың бизнес-процестерін автоматтандыруға мүмкіндік берді.

МӘМС жүйесі 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап табысты жұмыс істей бастады. Бұған көп жағдайда алдын ала басталған дайындық жұмысы, Қарағанды облысының аумағында МӘМС жүйесін пилоттық енгізу және денсаулық сақтау жүйесін, сондай-ақ Қор процестерін цифрландыру ықпал етті. Осылайша, 2019 жылдың желтоқсанында алғаш рет МӘМС жүйесінде медициналық қызметтерді сатып алу барлық қатысушылар үшін тең жағдай жасай отырып, электрондық сатып алу порталы арқылы 2020 жылға жүзеге асырылды.

МӘМС жүйесін енгізудің оң әсері 2020 жылдың бірінші тоқсанында байқалды. Жоспарлы медициналық көмектің көлемі 396 мың пациент үшін (2019 жылдың ұқсас кезеңінде 220,7 мың) 74,4 млрд. теңге сомаға (2019 жылы – 42,5 млрд. теңге) 80% - ға өсті.

Шұғыл ауруханаға жатқызу 15% – ға қысқарып, 430,8 мың жағдайды құрады (2019 жылы-508 мың). Қалпына келтіру емі және медициналық оңалту көлемі өсті, оны 31,5 мың адам алды (2019 жылы – 23,3 мың). Жоғары технологиялық медициналық көмектің өсуі 36%-ды құрады.

Өкінішке орай, 2020 жылы жаңа коронавирустық инфекцияның таралуы МӘМС жүйесінің одан әрі дамуына айтарлықтай әсер етеді, жаңа сын-қатерлер туғызады және денсаулық сақтау жүйесі мен Қор қызметінің даму басымдықтарын өзгертеді, алайда реформа жаңа вируспен күресте мемлекетке айтарлықтай қолдау көрсетеді.

Жаңа жағдайларда, бірінші кезекте, халық үшін медициналық көмекті тиімді төлеуші және стратегиялық сатып алушы ретіндегі Қордың рөлі нығайтылуы тиіс. Одан

әрі цифрландыру, белсенді ақпараттық-түсіндіру жұмыстары және 2020 жылы жаңа коронавирустық инфекциямен күрес бойынша уақтылы шаралар қабылдау арқылы тиімділікті арттыру қажет.

**Құрметпен,  
Б.Төкежанов**

«Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ  
Басқарма Төрағасы

## **1-БӨЛІМ. ҚОР ТУРАЛЫ**

### **1.1. Қор қызметінің қысқаша сипаттамасы**

Мемлекет жүз пайыз қатысатын Қор 2016 жылғы 1 шілдеде Қазақстан Республикасы Үкіметінің №389 қаулысымен құрылды.

Қордың құрылуы мен қалыптасуының негізі Мемлекет басшысының «Қазақстан-2050» Стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» жолдауын, «Бес институционалдық реформаны іске асыру жөніндегі 100 нақты қадам» ұлт жоспарын және «Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңын (бұдан әрі – МӘМС туралы Заң) іске асыру шеңберінде МӘМС жүйесін енгізу болды.

МӘМС жүйесін енгізу алдында саладағы бәсекелестікті дамытуға, басқарудың халықаралық танылған стандарттарын және сапа мен тиімділікті үздіксіз арттыруға ынталандыратын медициналық қызметтерге ақы төлеу тәсілдерін енгізуге бағытталған денсаулық сақтауды қаржыландыру және басқару саласындағы дәйекті реформалар пакеті болды.

МӘМС туралы Заңға сәйкес, 2017 жылғы 1 шілдеден бастап Қор МӘМС жүйесіне аударымдар мен жарналарды шоғырландырады.

2018 жылғы 1 қаңтардан бастап Қор ТМККК операторы функцияларын орындайды және 2009 жылғы 18 қыркүйектегі № 193-IV «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының Кодексінде (бұдан әрі – Денсаулық туралы кодекс) медициналық қызметтерді бірыңғай сатып алушы болып айқындалған.

Қор өз функциялары шеңберінде денсаулық сақтауды дамытудың мемлекеттік бағдарламаларын іске асыруға қатысады және Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің оның қызметіне қолданылатын нормативтік құжаттарын басшылыққа алады.

Қордың қалыптасуының маңызды бағыты ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде медициналық көмек көрсету, сондай-ақ МӘМС жүйесін жетілдіру мәселелері бойынша заңнамалық базаны әзірлеуге белсенді қатысу болды.

Медициналық қызметтерді стратегиялық сатып алушы ретіндегі қызметті жетілдіру, халықты МӘМС жүйесіне барынша тарту және цифрлық трансформация қорды одан әрі дамытудың басымдықтары болып табылады. Ішкі өзгерістер (корпоративтік басқаруды жетілдіру) міндеттер мен тиісті мақсаттарды іске асырудың тиімділігін арттыруға тиіс.

Қазіргі уақытта Қор ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде медициналық көмекті сатып алуды жүзеге асырады, медициналық қызметтерді тұтынушылардың есебін, медициналық көмек көрсетуді жүзеге асыратын денсаулық сақтау субъектілерінің есебін жүргізеді, МӘМС жүйесінің ақпараттық жүйелері мен электрондық ақпараттық ресурстарын құру және дамыту жөніндегі қызметті жүзеге асырады.

Құрылған сәттен бастап Қордың функциялары Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің тиісті шешімдері мен тапсырмаларымен кеңейтіліп, толықтырылды:

- ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде көрсетілген қызметтер сапасының мониторингі;

- ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде халықты дәрілік заттармен және медициналық бұйымдармен амбулаториялық дәрілік қамтамасыз етумен (бұдан әрі – АДҚ) байланысты бірыңғай дистрибьюторға көрсетілетін қызметтерді өтеу;

- тариф белгілеу, атап айтқанда, ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде барлық медициналық қызметтерге тарифтерді есептеу әдіснамасын сүйемелдеу және жетілдіру.

2010 жылы басталған ТМККК шеңберіндегі шығыстарды кезең-кезеңімен шоғырландыру және республикалық деңгейде ақы төлеудің озық әдістерін енгізу ТМККК шеңберінде медициналық көмек көрсетуге өнім берушілердің қатысуы үшін тең бәсекелестік жағдайлар жасауға ықпал етті. 2019 жылдың қорытындысы бойынша жеке өнім берушілердің үлесі 62% -ды құрады (2010 жылы – 12%).

## **1.2. Даму стратегиясы (стратегиялық мақсаттар мен міндеттер)**

«Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ-ның 2020-2025 жылдарға арналған Даму стратегиясы (бұдан әрі-Даму стратегиясы):

- Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (бұдан әрі – Мемлекеттік бағдарлама);

- Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 2020-2024 жылдарға арналған стратегиялық жоспары;

- Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2019 жылғы 14 ақпандағы No 14 бұйрығымен бекітілген мемлекет бақылайтын акционерлік қоғамдар мен жауапкершілігі шектеулі серіктестіктердің, мемлекеттік кәсіпорындардың даму жоспарларын әзірлеу, бекіту, олардың орындалуын бақылау және бағалау, сондай-ақ олардың орындалуы туралы есептер әзірлеу және ұсыну.

### ***Даму стратегиясы:***

- Қор Басқармасының шешімімен 2020 жылғы 12 наурызда мақұлданған;
- 2020 жылғы 17 сәуірде Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген.

Даму стратегиясының алдыңғы нұсқасын Директорлар кеңесі 2017 жылғы 24 сәуірде бекітті және 2021 жылға дейінгі кезеңді қамтыды.

Қордың алдыңғы даму стратегиясына сәйкес Қордың миссиясы:

- халықтың тиімділігі дәлелденген медициналық көмекке тең қол жеткізуін қамтамасыз ету;

- халықты медициналық көмекке күтпеген жоғары шығындардан қаржылық қорғау;

- кепілдіктер мен міндеттемелердің теңгерімділігі негізінде медициналық көмекті сатып алуды жүзеге асыру.

*Пайымы:* Қор-пациенттердің мүддесі үшін тиімді және сапалы медициналық көмек Стратегиялық сатып алуды жүзеге асыратын қаржылық орнықты ұйым.

Қордың алдыңғы Даму стратегиясында көрсетілген көптеген тұжырымдар мен ережелер өз өзектілігін сақтайды және даму стратегиясының жаңартылған нұсқасында көрініс табады. Сонымен қатар, бірқатар факторлар 2020 жылы стратегияны өзектендіру

қажеттілігін туындатты.

Қордың қызметіне айтарлықтай әсер ететін мынадай стратегиялық факторлардың пайда болуы дамудың жаңа стратегиясын әзірлеу үшін алғышарттар болды:

1) реттеушілік ортаны өзгерту, оның ішінде «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» кодекстің жаңа редакциясын әзірлеу;

2) Қазақстан Республикасы Президентінің Қазақстан халқына жолдауларында айтылған жаңа бастамалар мен тапсырмаларды, оның ішінде:

- білім беруге, денсаулық сақтауға және ғылымға арналған шығыстардың ЖІӨ – ден 10% - ға дейін өсуін қамтамасыз ету қажеттілігі, оның ішінде денсаулық сақтауға-5%;

- халыққа бастапқы медициналық-санитариялық медициналық көмектің және оңалту қызметтерінің қолжетімділігін арттыру қажеттілігі;

- ауыл халқына медициналық қызметтердің қолжетімділігін арттыру қажеттігі;

3) Мемлекеттік бағдарламаны бекіту.

### **Қордың миссиясы:**

Медициналық көмектің қолжетімділігі мен сапасын арттыру арқылы елдің әрбір азаматын күтпеген жерден жоғары шығыстардан қаржылық қорғауды қамтамасыз ету.

### **Пайымдауы:**

Қор-өз қызметін тұрақты даму қағидаттарында жүзеге асыратын, халықтың сенімін пайдаланатын және медициналық қызметтер нарығын дамытуға жәрдемдесетін әлеуметтік бағдарланған және транспарентті ұйым.

### **Қорды дамытудың 5 жылдық кезеңге арналған мақсаттары мен міндеттері:**

*1-мақсат МӘМС жүйесінде халықты жалпыға бірдей қамтуды қамтамасыз ету*

*1-міндет МӘМС жүйесіне қатысуды арттыру*

*2-міндет Медициналық қызметтердің қолжетімділігін арттыру*

*2-мақсат Қордың Стратегиялық сатып алушы ретіндегі рөлін күшейту*

*1-міндет Медициналық қызметтер көлемін және тарифтік саясатты жоспарлауды жетілдіру*

*2-міндет Медициналық қызметтерді сатып алу және төлеу тетіктерін жетілдіру*

*3-мақсат Пациенттің құқықтарын қорғау*

*1-міндет Медициналық көмек сапасының проактивті мониторингі тетіктерін енгізу*

*2-міндет Пациенттермен кері байланысты жетілдіру*

*4-мақсат Қордың тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ету*

*1-міндет Корпоративтік басқаруды дамыту, процестердің қауіпсіздігі мен реттілігін қамтамасыз ету*

*2-міндет Адами капиталды дамыту*

Даму Стратегиясында және МӘМС туралы Заңда және қордың жарғысында айқындалған міндеттерді іске асыру және мақсаттарға қол жеткізу мақсатында Қордың Стратегиялық комитетінің 2020 жылғы 14 мамырдағы шешімімен 2020 жылға арналған даму стратегиясын іске асыру жөніндегі операциялық жоспар бекітілді.



## 2-БӨЛІМ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

### 2.1. Басқару құрылымы

Қордың корпоративтік басқару жүйесі Қазақстан Республикасының заңнамасына, Қордың құрылтай және ішкі құжаттарына негізделеді және оның дамуы кезінде Қордың стратегиялық мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізуді қамтамасыз ететін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

Корпоративтік басқару барлық мүдделі тараптармен өзара қарым-қатынастардың үйлестірілген жүйесін дәйекті және егжей-тегжейлі құруға және Қор қызметінің тиімділігін арттыруға бағытталған.

Халықпен, акционермен, контрагенттермен, қызметкерлермен және мемлекеттік институттармен өзара іс-қимыл кезінде ашықтық пен транспаренттілік аса маңызды басымдықтар болып табылады.

Бүгінгі күні корпоративтік басқару жүйесін одан әрі дамытудың іргетасы қаланды. Қордың басқару органдары қалыптастырылды, Корпоративтік басқару кодексін, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты мен Іскерлік әдеп кодексін қоса алғанда, қажетті ішкі құжаттар әзірленді.

Қордың корпоративтік басқару жүйесі мыналарды қамтамасыз етеді:

1) мәселелерді қарау және шешімдер қабылдау иерархиясы мен тәртібінің сақталуы: Қордың Директорлар кеңесінің қарауына шығарылатын барлық мәселелерді Қордың Директорлар кеңесінің тиісті комитеттері жан-жақты қарайды;

2) Қордың Директорлар кеңесі, Қор басқармасы, лауазымды адамдар мен қызметкерлер арасындағы өкілеттіктер мен жауапкершіліктің аражігін ажырату: органдардың құзыреттері, өкілеттіктері мен жауапкершілігі Жарғыда, Қордың Директорлар кеңесі туралы және Қордың Басқармасы туралы ережелерде айқындалған; Басқарма Төрағасының бұйрығымен Қор Басқармасы мүшелерінің жауапкершілік аймақтары шектелді; Қордың құрылымдық бөлімшелері қызметін тиісті ережелерде бекітілген функционалдық міндеттерге сәйкес жүзеге асырады, әрбір лауазымға лауазымдық нұсқаулықтар бекітілді.

3) Қордың Директорлар кеңесі мен Қор Басқармасының ақпараттандырылған шешімдерді уақтылы қабылдауы;

4) заңнамаға және Қордың Директорлар кеңесі мен Қор Басқармасы қабылдаған ішкі нормативтік құжаттарға сәйкестігі.

#### ***Басқарманың функционалдық құрылымы***

Қорды басқару құрылымы мынадай органдардан тұрады (Жарғының 35-тармағы):

- жоғарғы орган – Жалғыз акционер;
- басқару органы-Директорлар кеңесі;
- атқарушы орган-Басқарма;
- Қордың қаржы-шаруашылық қызметіне, ішкі бақылау саласындағы бағалауға, тәуекелдерді басқаруға, корпоративтік басқару саласындағы құжаттардың орындалуына бақылауды жүзеге асыратын орган және Қордың қызметін жетілдіру мақсатында консультация беру – ішкі аудит қызметі.

Қордың Жарғысына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі атынан

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті Қордың құрылтайшысы болып табылады. Қор акцияларының мемлекеттік пакетін иелену және пайдалану құқығын Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігі жүзеге асырады.

2019 жылғы қазанда басқарма жанындағы алқалы органдар қайта қаралды және Қор басқармасы қабылдайтын шешімдердің сапасын арттыру үшін тұрақты жұмыс істейтін төрт алқалы орган құрылды (Стратегиялық комитет, Медициналық көмектің сапасын ұйымдастыру және арттыру жөніндегі комитет, Кадр мәселелері жөніндегі комитет және Бюджеттік жоспарлау комитеті).

2019 жылғы тамызда Директорлар кеңесі Қордың ұйымдық құрылымын қайта қарады.

Қорды басқару процесінде туындайтын қатынастар, оның ішінде акционер мен Қор органдары арасындағы, Қор органдары, Қор және мүдделі тұлғалар арасындағы қатынастар Қазақстан Республикасының заңнамасымен, Корпоративтік басқару кодексімен және Қордың басқа да ішкі құжаттарымен реттеледі. Органдар мен лауазымды адамдардың Қордың Жалғыз акционерінің құқықтары мен мүдделерін қамтамасыз етуге, сондай-ақ Қордың Корпоративтік басқару саласындағы Қазақстан Республикасы заңдарының ережелері мен нормаларына, Жарғының ережелеріне және Қордың басқа да ішкі құжаттарына сүйенуі бағытталған рәсімдерді сақтауы қамтамасыз етіледі.

Корпоративтік хатшы Қор органдары арасында тиімді ақпарат алмасуға ықпал етеді және директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелеріне қажетті ақпарат беруді қамтамасыз етеді, Директорлар кеңесі отырыстарын дайындау мен өткізуді, Директорлар кеңесі отырыстарында материалдарды қалыптастыру мен оларға қол жеткізуді қамтамасыз етуді бақылауды жүзеге асырады.

## 2.2. Қордың Директорлар кеңесі

Қордың Жалғыз акционерінің 2019 жылғы 18 сәуірдегі № 155 шешімімен Қордың Директорлар кеңесі келесі құрамда белгіленді **(2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша). Директорлар кеңесінің құрамы:**

1. Біртанов Елжан Амантайұлы – Қордың Директорлар кеңесінің төрағасы, Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі;
2. Шолпанқұлов Берік Шолпанқұлұлы – Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Қазақстан Республикасының Қаржы бірінші вице – министрі;
3. Гинтарас Кацявичюс – Тәуелсіз директор, Литва Республикасы Ұлттық медициналық сақтандыру қорының директоры;
4. Жандосов Ораз Әлиұлы – Тәуелсіз директор, «РАКУРС» экономикалық талдау орталығының директоры;
5. Бабенов Болат Базартайұлы – Тәуелсіз директор, «ЦЕСНАБАНК» АҚ Қазынашылық директоры;
6. Жұмағұлов Айбатыр Нышанбайұлы – Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Қордың Басқарма Төрағасы;

7. Өміртаев Азамат Қазіұлы – Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі-Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі МӘМС үйлестіру департаментінің директоры.

Корпоративтік хатшы – Өскенбеков Ғазиз Есенәліұлы.

Қордың Жалғыз акционерінің 2019 жылғы 7 наурыздағы № 26 шешімімен Қордың Басқарма Төрағасы болып Жұмағұлов Айбатыр Нышанбайұлы сайланды.

Қордың Жалғыз акционерінің 2019 жылғы 1 қазандағы № 525 шешімімен Қордың Директорлар кеңесінің құрамына Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі МӘМС үйлестіру департаментінің директоры Азамат Қазіұлы Өміртаев сайланды.

Қордың Директорлар кеңесі Қордағы корпоративтік басқаруды жетілдіруге белсенді қатысады, Қор қызметіндегі тәуекелдерді басқару тетіктерінің тиімділігін талдайды. Қордың Директорлар кеңесі уақтылы қабылдаған шешімдер 2019 жылы Қордың институционалдық дамуына ықпал етті.

Қордың Директорлар кеңесі медициналық сақтандыру саласында халықаралық практика тәжірибесі бар мемлекеттік басқару, медицина және қаржы саласындағы мамандарды қамтиды.

«Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 54-бабының 5-тармағына және Қордың Директорлар кеңесі туралы Ереженің 18-тармағына сәйкес (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігінің 05.12.2016 ж. №1033 бұйрығы) Қоғамның директорлар Кеңесі құрамының кемінде 30% - ы Қоғамның тәуелсіз директорлары болуға тиіс. Директорлар кеңесінің құрамы осы талапқа сәйкес келеді.

Қор Жарғысының 66-тармағына сәйкес Қордың Директорлар кеңесі мүшелерінің саны кемінде 5 (бес) адам болуға тиіс, олардың кемінде 30 (отыз) пайызы Директорлар кеңесінің тәуелсіз мүшелері болуға тиіс. Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, егер ол:

- Қордың лауазымды адамдарына бағыныштылықпен байланысты емес және Қордың Директорлар кеңесіне сайланғанға дейінгі үш жыл ішінде бұл адамдармен бағыныштылықпен байланысты емес;

- Қордың аудиторы болып табылмайды және ол Қордың Директорлар кеңесіне сайланар алдындағы 3 (үш) жыл ішінде аудитор болмаған;

- аудиторлық ұйымның құрамында жұмыс істейтін аудитор ретінде Қордың аудитіне қатыспайды және өзі Қордың Директорлар кеңесіне сайланар алдындағы 3 (үш) жыл ішінде мұндай аудитке қатыспаған;

- мемлекеттік қызметкер болып табылмайды.

Қордың Директорлар кеңесінің тәуелсіз директорлары Қордың тәуелсіз директорларын іріктеудің жоғарыда аталған критерийлеріне сәйкес келеді.

Қор органдарының қызметін бағалауды күшейту мақсатында 2019 жылғы 8 қарашада Директорлар кеңесінің, Директорлар кеңесі комитеттерінің, басқарманың, ішкі аудит қызметінің және «Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ Корпоративтік хатшысының қызметін бағалау туралы ережені қабылдады.

## **Қордың Директорлар Кеңесінің отырыстары**

2019 жылы Қордың Директорлар кеңесі 4 күндізгі және 7 сырттай отырыс өткізді, онда Қордың қызметіне қатысты 51 мәселе, оның ішінде Қордың 2016-2020 жылдарға арналған даму жоспары және оның орындалуы, кадр мәселелері, Қордың Басқармасы мүшелерінің қызметін бағалау және негізгі көрсеткіштер картасы, ішкі аудит қызметінің мәселелері, жылдық есеп, тізілімді және тәуекелдер картасын және олардың есептерін бекіту қаралды.

### **2.3. Басқарма**

Қордың Басқармасы Қордың дамуын және қызмет көрсеткіштерінің өсуіне қол жеткізуді қамтамасыз ететін, заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық актілерінде және қордың жарғысында Жалғыз акционердің және Қордың Директорлар кеңесінің құзыретіне жатқызылмаған, өзіне жүктелген міндеттерді орындау үшін Жалғыз акционердің және Қордың Директорлар кеңесінің алдында жауапты болатын қызметтің кез келген мәселелері бойынша шешімдер қабылдауға уәкілетті алқалы атқарушы орган болып табылады. Басқарма мүшелерінің құқықтары мен міндеттері Қазақстан Республикасының заңнамасында, Жарғыда, Қордың Басқармасы туралы ережеде және еңбек шартында айқындалады.

#### **Қор Басқармасының құрамы (31.12.2019 ж. жағдай бойынша)**

1. Жұмағұлов Айбатыр Нышанбайұлы – Басқарма Төрағасы;
2. Байжүнісов Эрик Әбенұлы – Басқарма мүшесі, Басқарма төрағасының орынбасары;
3. Шоранов Марат Едігеұлы – Басқарма мүшесі, Басқарма төрағасының орынбасары;
4. Примбетов Ермек Серікұлы – Басқарма мүшесі, Басқарма төрағасының орынбасары.

Басқарманың жұмысы «Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген «Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ Басқармасы туралы ережеге сәйкес жүргізіледі (05.12.2016 жылғы №1 хаттама).

### **2.4. Корпоративтік тәуекелдерді басқару**

Тәуекелдерді басқару жүйесі Қордың стратегиялық мақсаттарына қол жеткізу, қаржылық орнықтылықты қамтамасыз ету және даму стратегиясында айқындалған басқа да көрсеткіштер үшін тәуекелдерді уақтылы сәйкестендіруге, бағалауға, мониторингтеуге және оларды төмендету жөнінде шаралар қабылдауға бағытталған Қордың корпоративтік басқару жүйесінің негізгі құрауыштарының бірі болып табылады. Қордың тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі COSO және ISO 31000 халықаралық стандарттарына негізделеді.

2019 жыл ішінде тәуекелдерді басқару жүйесін жетілдіру бойынша жұмыстар іске асырылды, қордағы тәуекелдерді басқару жүйесіне талдау жүргізілді, тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуінің халықаралық тәжірибесін ескере отырып, ұсынымдар қабылданды және енгізілді, жүйені реттейтін ішкі құжаттар әзірленді, жетілдірілді және

бекітілді:

1) Қордың тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саясаты (директорлар кеңесінің 08.11.2019 ж. № 29 шешімі);

2) Қордың тәуекел-тәбетін, төзімділік деңгейін және негізгі тәуекел көрсеткіштерін анықтау әдістемесі (Директорлар кеңесінің 08.11.2019 ж. № 29 шешімі);

3) Қор тәуекелдерін сандық және сапалық бағалау әдістемесі (Директорлар кеңесінің 08.11.2019 ж. № 29 шешімі);

4) Іскерлік этика кодексіне (Директорлар кеңесінің 27.12.2019 ж. №31 шешімі) корпоративтік коммуникациялардағы тәуекел-мәдениет және тәуекелге бағдарланған тәсіл туралы толықтырулар енгізілді.

Қордағы тәуекел-мәдениеті тәуекелдерді басқару процесіне барлық құрылымдық бөлімшелердің тартылуы арқылы, сондай-ақ Директорлар кеңесі, Басқарма, КАР және Қордың барлық құрылымдық бөлімшелері арасында тұрақты ақпарат алмасу есебінен дамиды. Тәуекел-менеджмент Қордың күнделікті жұмысына біріктірілген.

2019 жылға арналған тәуекелдер тіркеліміне сәйкес (Директорлар кеңесінің 21.12.2018 ж. №19 шешімі) санаттар бойынша топтастырылған 10 негізгі тәуекел сәйкестендірілді: 4 әлеуметтік тәуекел, 3 қаржылық және 3 операциялық тәуекел. Негізгі тәуекелдер Қор қызметіне тәуекелдің басталу ықтималдығы мен әсерін бағалауды ескере отырып, 2019 жылғы тәуекелдер картасының түрлі-түсті аймақтары бойынша сараланды.

Қордың негізгі Тәуекелдерін басқару үшін 2019 жылы олардың туындау ықтималдығын азайтуға бағытталған 61-ші іс-шараны іске асыру көзделген. Есепті кезең ішінде негізгі тәуекелдер динамикасына және оларды жою бойынша іс-шаралардың орындалуына мониторинг жүргізілді. 10 тәуекел бойынша деңгейді ерте анықтау және бағалау үшін 13 негізгі тәуекел көрсеткіштері (бұдан әрі – НТК) көзделген. Есепті кезең ішінде НТК есептері белгіленген коэффициенттер мен пайыздарға сәйкес жүргізілді.

Есепті кезеңде негізгі тәуекелдерден басқа іске асырылған тәуекелдер базасында тіркелген инциденттер іске асырылды. Қор тиісті реактивті іс-шаралар өткізді.

Тәуекелдерді басқарудың мақсаты анықталған және бағаланған тәуекелдерді қолайлы деңгейге жеткізу және Қор қызметіне әсер етуді барынша азайту болып табылады. Осыған байланысты жыл сайын Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілетін негізгі тәуекелдер бойынша Қордың тәуекелдер тіркелімі мен Картасы қалыптастырылады. Бұл ретте тәуекелдер тіркелімі Даму стратегиясында көзделген мақсаттар, міндеттер және қызметтің түйінді көрсеткіштері негізінде қалыптастырылады.

### **3-БӨЛІМ ҚОРДЫ СТРАТЕГИЯЛЫҚ САТЫП АЛУШЫ РЕТІНДЕ ДАМУЫЗ.1. Ақпараттық-түсіндіру жұмысы және кері байланыс**

Азаматтардың ТМҚК және МӘМС жүйесі мәселелері бойынша хабардар болуын арттыру мақсатында Қор ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізді, оның ішінде азаматтарға Қордың құзыретіне жататын денсаулық сақтау жүйесіндегі заңнаманың жаңалықтарын түсіндірді.

2019 жылы ақпараттық-түсіндіру жұмыстары түрлі арналар бойынша жүргізілді- БАҚ-та және әлеуметтік желілерде ақпараттық материалдарды жариялау, БАҚ-ты тарта отырып іс-шаралар, адамдар көп болатын жерлерде сыртқы жарнаманы, аудио -, бейнетрансляцияларды орналастыру, баспа өнімдерін тарату, халықпен кездесулер өткізу, медицина қызметкерлерін оқыту.

2019 жылғы қаңтар-желтоқсан аралығындағы кезеңде:

- баспа және электрондық БАҚ-та 17 мыңнан астам ақпараттық материалдар жарияланды;

- теле-және радиоарналарда МӘМС тақырыбына 3 мыңнан астам сюжет пен хабарлар эфирге шықты;

- 7 мыңнан астам PR-іс-шара (Ашық есік күндері, дөңгелек үстелдер, брифингтер және т. б.) өткізілді;

- халықпен кездесулер өткізілді :жеке азаматтар мен еңбек ұжымдарында, адамдар көп жиналатын орындарда кеңес беру (Жалпы алғанда, халықпен 184 мыңнан астам кездесу, соның нәтижесінде 10 миллионнан астам азамат қамтылды).

ТМҚК және МӘМС қызметтерінің пакеттерін бөле отырып, жаңа жағдайларда медицина қызметкерлерінің жұмысы бойынша бизнес-процестер әзірленді және медицина қызметкерлеріне жаңа бизнес-процестерге каскадты оқыту жүргізілді, 205 мыңнан астам адам қамтылды.

Халықпен жұмыс істеу кезінде тұрақты негізде мінездемелерге талдау жүргізілді, оның нәтижелері жүргізіліп отырған ақпараттық-түсіндіру жұмысының тиімділігін арттыру үшін ескерілді.

Азаматтардың өтініштерінің негізгі мәселелері ТМҚК тізбесі, дәрілік препараттармен қамтамасыз ету, медициналық тексерулер жүргізу, «Дәрігердің қабылдауына жазылу» және «Дәрігерді үйге шақыру» мемлекеттік көрсетілетін қызметтерді алу тәртібі болып табылады.

Сондай-ақ, 2019 жылы өзекті мәселелер ТМҚК шеңберінде шетел азаматтарына медициналық көмек көрсету, ТМҚК және МӘМС пакеттері арасындағы айырмашылықтар; МӘМС енгізілуіне байланысты Қазақстан Республикасында уақытша тұратын шетелдіктерге, еңбек мигранттарына ТМҚК шеңберінде диализ шығындарын өтеу, медициналық көмектің көлемі, азаматтарды тіркеу науқаны кезінде емханаларға бекіту болды.

2019 жылы Қорға барлығы 30,3 мың өтініш пен шағым түсті.

Өтініштердің негізгі авторлары:

- жұмыс істейтін азаматтар, оның ішінде шетелдік азаматтар;
- зейнеткерлер;
- үй шаруасындағы әйелдер;

- жұмыссыздар.

**Халықты МӘМС жүйесімен болжамды қамту** №1 кесте

Төлеушілердің санаттары	ҚР бойынша барлығы	
	Саны, мың. адам	Жалпы санға үлесі, % - бен
Жарналарды төлеуден босатылған адамдар	10 598,0	56,9
Жалдамалы жұмысшылар	5 402,6	29,0
ЖК және АҚС (2017 жыл)	699,5	3,8
Плательщики ЕСП	261,5	1,4
«Шартты түрде сақтандырылғандар»	16 961,5	91,0
«Шартты сақтандырылмағандар»	1 670,6	9,0

**Әлеуметтік желілерде жұмыс істеу**

Интернетті пайдаланушылар арасында ең танымал әлеуметтік желілерде Қордың тұрақты жұмыс істейтін аккаунттары ашылды, онда МӘМС әртүрлі тақырыптары бойынша посттар орналастырылды, интернет жазылушыларымен және пайдаланушыларымен кері байланыс сақталды.

Жүргізілген жұмыс және әлеуметтік желілерде белсенділікті қолдау қорытындылары бойынша «МСҚ: қолжетімді медицина» қорының Facebook аккаунтында жазылушылар санының өсуі 2019 жылы 2018 жылмен салыстырғанда 2 мың жазылушыны құрады. Барлығы 11 мың жазылушы тіркелген.

Қордың Instagram желісіндегі парақшасына 14 мыңнан астам жазылды. Жыл ішіндегі өсім 9 мыңнан астам жазылушыны құрады.

Қордың YouTube желісіндегі «Қазақстандағы МӘМС» арнасында-3 мың жазылушы (өсім-3 мың жазылушы).

Осылайша, 2019 жылы әлеуметтік желілердегі жиынтық өсім 15 мыңнан астам жазылушыны құрады.

Қор филиалдары әлеуметтік желілердегі танымал өңірлік парақшаларда, сондай-ақ медициналық ұйымдардың парақшаларында посттарды қосымша орналастырды. 2019 жылы 57 мыңнан астам пост орналастырылды.

**Байланыс-орталығы**

Сондай-ақ, түсіндіру жұмыстарын Қор байланыс орталығы арқылы жүргізді және бірінші уақытта «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясының «1414» нөмірі бойынша ресурсы пайдаланылды. Алайда, МӘМС мәселелері бойынша тұрғындар мен заңды тұлғалардың өтініштерінің өсуін ескере отырып, 2019 жылғы



екінші қыркүйекте Қор «1414» байланыс орталығын іске қосты. Байланыс орталығы арқылы халыққа медициналық көмек көрсету мәселелері, төлем тәсілдері, мөлшері және жарналар мен аударымдар бойынша берешектің болуы жөнінде консультация жүргізіледі, азаматтардың өтініштері мен шағымдары қабылданады, сондай-ақ халықтың медициналық қызметтерге қанағаттануын бағалау жүргізіледі. 2019 жылғы желтоқсанда байланыс орталығының жұмыс режимі тәулік бойы (24/7) ауыстырылды.

Сондай-ақ, 1 қыркүйектен бастап Қарағанды облысының аумағында МӘМС жүйесін пилоттық енгізу бойынша және 2020 жылдың басынан бастап Қордың әрбір филиалында ұқсас байланыс орталығымен сұрақтар бойынша азаматтарды қабылдау кабинеттері ашылды.

### **Қордың ресми сайты**

2017 жылдың ортасынан бастап Қордың жаңартылған сайты жұмыс істейді [www.fms.kz](http://www.fms.kz).

2019 жылы Сайтта 1 млн. 300 мың қаралым тіркелді. Сайтты 500 мыңнан астам пайдаланушы қараған. Олардың шамамен 22%-ы тұрақты түрде-қайтып келетін пайдаланушылар болып табылады.

### **Бедел аудиті**

2019 жылы Қор бедел аудитін жүргізуге қаражат көздемеді.

Жұмысқа Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі үшін «АРЕХ Consult» ЖШС дайындаған бедел аудитінің нәтижелері бар «Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесі бойынша әлеуметтанушылық сұраулар мен бедел аудитін жүргізу» есебі пайдаланылды.

МӘМС жүйесін енгізу жобасы бойынша бедел аудитін жүргізу оған стейкхолдерлердің әртүрлі санаттарының қатынасын бағалауға, халықтың жалпы көңіл-күйін түсінуге, қазақстандық денсаулық сақтау жүйесінде жаңалықтарды қабылдауға/қабылдамауға бағытталған.

Бедел аудиті жалпы үрдістерді қадағалауға ғана емес, сондай-ақ МӘМС жүйесінің тұрақтылығына, жағымды қабылдауына, түсінуіне әсер ететін факторларды анықтауға мүмкіндік береді. Бұдан басқа, бедел аудиті қоғамның көңіл-күйіне әсер ете отырып, бүгінде немесе перспективада жобаның, Қордың және Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің жалпы беделіне теріс әсер етуі мүмкін аспектілерге назар аударуға көмектеседі.

Зерттеуге 8 мың адам қатысты. Әлеуметтік желілердегі 44 мың хабарлама, ақпараттық агенттіктердің 490 материалы, теледидар мен бейне контенттің 395 материалы және басқа көздерден (интернет-сайттардың, жаңалықтар агрегаторларының, баспа басылымдары сайттарының, мессенджерлердің, форумдардың хабарламалары) 7,4 мың материал қосымша талданды.

Бедел аудитінің нәтижелері бойынша халықтың жалпы хабардарлығы 80,4%-ды құрап, 17,6% - ға өсті (МӘМС туралы білетіндердің және бірдеңе естігендердің үлесі). Жалпы, халықтың хабардар болу деңгейін орташа деп сипаттауға болады. Азаматтардың бестен бір бөлігі жүйе туралы білмейді, оны алғаш рет сауалнама кезінде (19,6%) естіді.



### **Халықпен жұмыс**

«Медициналық қызметтерді тұтынушы ретінде міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесіне қатысу туралы анықтама беру» мемлекеттік көрсетілетін қызметі 2018 жылғы 18 маусымнан бастап қолданысқа енгізілді. Өтініштерді қабылдау және Мемлекеттік қызмет көрсету нәтижелерін беру «Азаматтарға арналған үкімет «Мемлекеттік корпорациясы» КЕАҚ арқылы жүзеге асырылды. Қазіргі уақытта мемлекеттік қызмет қордың филиалдары арқылы ақпараттық жүйе арқылы көрсетіледі (модуль МҚТТ базасында). 2019 жылы көрсетілген қызметтер саны-138 өтінім.

Жеделділік, уақытты үнемдеу және медициналық қызметтерді төлеуші банктердің комиссиялық қызметтеріне жеке тұлғалардың шығыстарын төмендету мақсатында екінші деңгейдегі банктермен төлемдер арналарын кеңейту мәселесі бойынша жұмыс жүргізілді. Қазіргі уақытта төлеушілерде МӘМС төлемдерін «Банк Центр Кредит» АҚ, «Еуразиялық банк» АҚ, «Қазпошта» АҚ, «ShinhanBank» АҚ, «KaspiBank» АҚ, «Банк RBK» АҚ, «Қазақстан зират Интернешнл банк» АҚ банктері, сондай-ақ Kaspi интернет-банкінгтері және «Қазпошта» АҚ арқылы жүзеге асыру мүмкіндігі бар.

Президент Әкімшілігі Басшысының 2019 жылғы 30 қыркүйектегі №19-61-05.3 хаттамалық тапсырмасын орындау шеңберінде МӘМС жарналары мен аударымдарын төлеу мүмкіндігі, сондай-ақ тиісті құжаттар болған кезде тікелей медициналық ұйымдарда пациенттердің мәртебесін сәйкестендіру мүмкіндігі пысықталды. Төлем ұйымдары және екінші деңгейдегі банктермен «Сақтандыру» ақпараттық жүйесімен өзара іс-қимыл және өзіне-өзі қызмет көрсету терминалдары арқылы МӘМС төлемдерін қабылдау бойынша жұмыс жүргізілді.

Медициналық ұйымдарда орнатылған терминалдар медициналық ұйым ғимаратынан шықпай, МӘМС жүйесінде медициналық қызмет талап етілетін сақтандырылмаған адамға төлем жүргізуге және МӘМС жүйесінің қатысушысы болуға мүмкіндік береді.

Екі төлем ұйымымен ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды-касса 24, Qiwi әмиян, олар бүкіл ел бойынша БМСК көрсететін медициналық ұйымдарда өз терминалдарын кезең-кезеңімен орнатады.

### **3.2. МӘМС-ға аударымдар мен жарналарды шоғырландыру**

МӘМС туралы Заңға сәйкес 2017 жылғы 1 шілдеден бастап Қор МӘМС-ға аударымдар мен жарналарды шоғырландыруды жүзеге асырады, 2018 жылдан бастап жұмыс берушілерден жұмыскерлер үшін аударымдарды есептеу объектісінің 1,5% мөлшерінде.

2019 жылы 114 млрд теңге шоғырландырылды, бұл төлемдердің болжамды жалпы сомасының 102% - ын құрайды.

Бұл ретте төлемдердің 99,5% – ын жұмыс берушілер жүргізді, 0,5% - ын бірыңғай жиынтық төлемді (бұдан әрі-БЖТ) төлеушілер жүргізді. Аударымдар мен жарналар 5,7 млн адамның пайдасына жүргізілді, бұл халықтың 30% - ын құрайды.

Жарналардың орташа мөлшері 662 теңгені құрады. БЖТ төлемінің мөлшері 1 айлық есептік көрсеткішті (бұдан әрі – АЕК) құрайды – қала тұрғындары үшін 2 525

теңге және ауыл тұрғындары үшін 0,5 АЕК – 1 262 теңге. Оның ішінде төлемнің 40% Қорға бөлінеді – тиісінше 1 010 теңге және 505 теңге.

МӘМС туралы Заңға сәйкес Қор қате төленген аударымдар мен жарналарды қайтаруды жүзеге асырады. 2018 жылы жалпы сомасы 86,4 млн теңгеге 44,2 мың қайтару жүзеге асырылды.

2017 жылғы 1 шілдеден бастап 2019 жылғы 31 желтоқсанға дейін МӘМС-ға аударымдар мен жарналар 246,9 млрд теңге шоғырландырылды.

### **3.2. Денсаулық сақтау субъектілерінің дерекқорын қалыптастыру**

ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде медициналық қызметтер көрсетуге үміткер денсаулық сақтау субъектілерінің дерекқоры (бұдан әрі – дерекқор) «Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шеңберінде және міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінде денсаулық сақтау субъектілерінен қызметтер сатып алу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2018 жылғы 7 тамыздағы № 591 бұйрығына сәйкес қалыптастырылды (бұдан әрі-Сатып алу қағидалары).

Деректер базасын өзектендіруді Қор Денсаулық сақтау субъектілері берген өтінімдерге сәйкес тұрақты негізде жүзеге асырады.

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша деректер базасында 2 069 денсаулық сақтау субъектісі болды, оның ішінде 793 (38%) мемлекеттік және 1 276 (62%) жеке меншік нысаны.

Жеке меншік өнім берушілердің ең үлкен үлес салмағы Шымкент қаласында (77%), Нұр-Сұлтан қаласында (73%), Қызылорда (70%) және Жамбыл облыстарында (69%).

Медициналық көмек нысандары бөлінісінде ТМККК шеңберінде медициналық қызметтер көрсететін денсаулық сақтау субъектілерінің құрылымы мынадай түрде көрінеді:

– бастапқы медициналық-санитарлық көмек – 738 денсаулық сақтау субъектісі, оның ішінде 341 жеке медициналық ұйым (46%);

– консультативтік диагностикалық көмек – 1 712 денсаулық сақтау субъектісі, оның ішінде 1 033 жеке МҰ (60%);

– стационарлық көмек – 807 денсаулық сақтау субъектісі, оның ішінде 284 жеке (35%);

– стационарды алмастыратын көмек – 1 233 денсаулық сақтау субъектісі, оның ішінде 661 жеке (54%);

– жедел медициналық жәрдем қызметі – 260 денсаулық сақтау субъектісі, оның ішінде 29 жеке меншік (11%);

– санитарлық авиация-27 денсаулық сақтау субъектісі, оның ішінде 1 (4%).

### **3.4. ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде медициналық қызметтердің жоспары**

2018 жылы Қор 2019 жылға медициналық қызметтерді сатып алу жоспарын (бұдан

әрі-сатып алу жоспары):

- Мемлекет Басшысының 2018 жылғы 5 қазандағы «Қазақстандықтардың әлауқатының өсуі: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру» атты Қазақстан халқына Жолдауында айтылған тапсырмалары, «2019-2021 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Заңмен бекітілген ең төменгі жалақы мөлшерін 42 500 теңгеге дейін арттыру;

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 29 маусымдағы № 395 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасында онкологиялық аурулармен күрес жөніндегі 2018 – 2022 жылдарға арналған Кешенді жоспарды (бұдан әрі – онкологиялық бағдарлама) іске асыру;

- «Қазақстан Республикасында бастапқы медициналық-санитариялық көмекті дамытудың 2018-2022 жылдарға арналған негізгі бағыттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2018 жылғы 27 шілдедегі №461 бұйрығына сәйкес ауруларды басқару бағдарламасын және патронаждық қызметтің әмбебап-прогрессивті моделін енгізетін бастапқы медициналық-санитариялық көмек (бұдан әрі – БМСК) мамандарына жалақыны 20% - ға арттыру;

- «Жоғары технологиялық медициналық қызмет түрлерін бекіту туралы» 2016 жылғы 28 желтоқсандағы № 1112 бұйрығымен бекітілген жоғары технологиялық медициналық қызметтер (Бұдан әрі – ЖТМҚ) тізбесіндегі өзгерістер енгізілді-Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2018 жылғы 14 желтоқсандағы № ҚРДСМ-42 бұйрығымен. жоғары технологиялық медициналық қызметтерді бекіту;

- «Байқоңыр» ғарыш айлағы персоналын, Байқоңыр қаласының тұрғындарын, Торетам және Акай ауылдарының тұрғындарын медициналық көмекпен қамтамасыз ету тәртібі туралы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясы Үкіметі арасындағы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының 2018 жылғы 18 қыркүйектегі Заңының жаңа редакциясында күшіне енуі Ресей Федерациясының «Байқоңыр» кешенін 2009 жылғы 17 қарашадағы жалдау шарттары балаларға, зейнеткерлерге және мүгедектерге қызмет көрсету бөлігінде;

- Оңтүстік Қазақстан облысының әкімшілік-аумақтық құрылысын өзгерту туралы Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 5 маусымдағы № 698 Жарлығын іске асыру.

ТМҚК және МӘМС жүйесінің жаңа моделін енгізу негізінде медициналық қамтамасыз етудің үш деңгейлі жүйесін қалыптастыру. Медициналық қамтамасыз ету жүйесінің бірінші деңгейі Қазақстан Республикасының барлық азаматтары, «қандас» мәртебесі бар тұлғалар және тұрақты тұратын шетелдіктер үшін бюджет есебінен тегін ТМҚК көрсетуге бағытталған, бұл - мынадай медициналық көмек алуға 100% кепілдік беретін, медициналық қызметтердің ең аз көлемі деп аталатын ТМҚК-нің жаңа моделі:

- Жедел жәрдем және санитарлық авиация;
- БМСК;
- Шұғыл стационарлық көмек;
- Паллиативті көмек.

Дәрі-дәрмекпен қамтамасыз етуді қоса алғанда, әлеуметтік мәні бар аурулар, негізгі созылмалы аурулар (онкология, туберкулез, 25 негізгі созылмалы аурулар) кезіндегі

медициналық көмектің толық спектрі.

Екінші деңгей - сақтандырылған халық үшін МӘМС – ТМККК тыс қызметтерді қамтамасыз ететін және мыналарды қамтитын базалық көлем:

- ҚДК;
- АДҚ;
- Стационарды алмастыратын көмек;
- Жоспарлы стационарлық көмек;
- Оңалту және қалпына келтіру емі.

Үшінші деңгей ақылы медициналық қызметтер, ерікті медициналық сақтандыру есебінен ұсынылады.

Сатып алу қағидаларына сәйкес медициналық қызметтер көлемін жоспарлау ТМККК шеңберінде халықтың медициналық көмекке қажеттілігін бағалауды, ресми статистикалық есептіліктің демографиялық және эпидемиологиялық деректерін ескере отырып жүзеге асырылды.

972,7 млрд теңге сомасындағы сатып алу жоспары Қор Басқармасының шешімімен бекітілді және 2019 жылға арналған ТМККК көлемдерін орналастыру үшін республикалық және өңірлік комиссиялар жұмысқа қабылдады.

Жоспарында сатып алуға қарастырылған:

- біліктілігі төмен және орташа қызметкерлердің жалақысын 25,9 млрд теңге сомасында арттыру;
- ауруларды басқару бағдарламасын және патронаждық қызметтің әмбебап-прогрессивтік моделін енгізетін МСАК мамандарының жалақысын 5,3 млрд теңге сомасында 20% - ға арттыру;
- Қазақстан Республикасында онкологиялық аурулармен күрес жөніндегі 2018 – 2022 жылдарға арналған 8,8 млрд теңге сомасындағы кешенді жоспарды іске асыру;
- шетелде емделу құны 1,4 млрд теңге (нақтылауды ескере отырып).

### 2019 жылға арналған ТМККК шеңберінде медициналық қызметтерді сатып алудың бекітілген жоспарының құрылымы

№2-кесте

Медициналық көмек пен қызметтердің атауы	Сомасы, млрд. теңге	Үлесі, %-да
Амбулаториялық-емханалық көмек	271,2	27,9%
Стационарлық және стационарды алмастыратын көмек	256,8	26,4%
Жоғары технологиялық медициналық қызметтер	19,7	2,0%
Ауыл халқына мамандандырылған медициналық көмек	66,5	6,8%
Жедел мед. көмек және жердегі сан.авиация	42,5	4,4%
Қалпына келтіру емі, оңалту	5,4	0,6%
Амбулаториялық гемодиализ	20,3	2,1%
Паллиативтік көмек, мейірбике күтімі	2,1	0,2%
Азаматтардың жекелеген санаттарын амбулаториялық дәрілік қамтамасыз ету	93,9	9,7%
Халықтың нысаналы топтарының скринингі	4,4	0,5%

Консультациялық-диагностикалық көмек	26,2	2,7%
Әлеуметтік маңызы бар аурулар	142,3	14,6%
Қанды, оның компоненттерін дайындау, қайта өңдеу, сақтау, өткізу	17,2	1,8%
Патологиялық-анатомиялық диагностика	1,6	0,2%
Бюджет қаражаты есебінен шетелде емделу	2,5	0,3%
<b>ЖИЫНЫ</b>	<b>972,7</b>	

Қор Басқармасының 2019 жылғы 25 желтоқсандағы хаттамасына сәйкес сатып алу жоспары шеңберінде медициналық қызметтерді сатып алуға арналған қаражаттың нақтыланған сомасы **1 039,4 млрд теңгені** құрады.

### 2019 жылға арналған ТМҚКК шеңберінде медициналық қызметтерді сатып алудың нақтыланған жоспарының құрылымы

№3-кесте

Медициналық көмек пен қызметтердің атауы	Сомасы, млрд. теңге	Үлесі, %-да
АДҚ	83,0	8,0%
Жедел мед. көмек және жердегі сан.авиация	45,5	4,4%
Бастапқы медициналық-санитарлық көмек	292,9	28,2%
Профилактикалық тексерулер	3,8	0,4%
Консультациялық-диагностикалық көмек	26,1	2,5%
Амбулаториялық гемодиализ	22,8	2,2%
Стационарды алмастыратын көмек	24,5	2,4%
Стационарлық медициналық көмек	265,6	25,6%
Ауыл халқына стационарлық және стационар орналастырушы көмек	72,2	6,9%
Жоғары технологиялық мед. қызметтер	22,9	2,2%
Қалпына келтіру емі және мед. оңалту	6,1	0,6%
Паллиативтік көмек және мейірбике күтімі	2,0	0,2%
Патологиялық-анатомиялық қызмет	1,5	0,1%
Қан мен оның компоненттерін дайындау, қайта өңдеу, сақтау жөніндегі қызметтер	17,7	1,7%
АИТВ жұқтырған. және ЖИТС-пен ауыратындарға медициналық-әлеуметтік көмек	8,7	0,8%
Туберкулез	47,0	4,5%
Психикалық аурулар, нашақорлық және алкоголизм	30,7	3,0%
Инфекция	14,1	1,4%
Онкология	42,1	4,1%
Онкогематология	8,5	0,8%
Бюджет қаражаты есебінен шетелде емделу	1,4	0,1%
<b>ЖИЫНЫ</b>	<b>1 039,4</b>	

## **МӘМС жүйесінде медициналық қызметтерді сатып алу жоспары**

2019 жылдың соңында Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігімен келісім бойынша Қор Басқармасының шешімімен 2019 жылғы 29 қарашада МӘМС жүйесінде медициналық қызметтерді сатып алудың 2020 жылға арналған жоспары алғаш рет бекітілді, ол 417,1 млрд теңгені құрайды, оның ішінде медициналық көмектің нысандары, түрлері және қызмет түрлері бойынша:

- 1) «Консультациялық-диагностикалық көмек»: 119,9 млрд теңге сомасында;
- 2) «Стационарды алмастыратын медициналық көмек»: 25,5 млрд теңге сомасында;
- 3) «Стационарлық көмек» в сумме 151,9 млрд теңге;
- 4) «Ауыл халқына стационарлық көмек»: 33,2 млрд теңге сомасында;
- 5) «Жоғары технологиялық медициналық қызметтер»: 34,1 млрд теңге сомасында;
- 6) «Қалпына келтіру емі және медициналық оңалту» 51,9 млрд теңге сомасында;
- 7) «Патологоанатомиялық бюроның қызметтері»: 0,5 млрд теңге сомасында.

### **3.6. ТМККК шеңберінде медициналық қызметтер көлемін орналастыру**

ТМККК шеңберінде денсаулық сақтау субъектілерін таңдау және медициналық көрсетілетін қызметтер көлемдерін орналастыру сатып алу қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.

Денсаулық сақтау субъектілерін таңдау және медициналық қызметтер көлемін орналастыру рәсімдерін жүргізу үшін республикалық комиссия және 17 өңірлік комиссия құрылды.

Республикалық комиссия Қордың орталық аппараты жанынан, өңірлік комиссиялар Қор филиалдарының жанынан құрылды.

Комиссиялардың құрамына Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің, Қордың (республикалық комиссия құрамында), облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың денсаулық сақтауды мемлекеттік басқарудың жергілікті органының (өңірлік комиссия құрамында), «Атамекен» ҰКП, медициналық қызметтерді тұтынушылардың және денсаулық сақтау субъектілерінің (бұдан әрі – ҒӨБ) мүдделерін білдіретін үкіметтік емес ұйымдардың, медицина қызметкерлерінің кәсіптік одағының өкілдері кіреді.

Республикалық комиссияға дерекқорға енгізілген денсаулық сақтау субъектілері ТМККК-нің жоспарланған көлеміне өтінім береді және:

1) республикалық деңгейде ТМККК шеңберінде медициналық қызметтер көрсетуге үміткерлер;

2) республикалық және өңірлік деңгейде жоғары технологиялық қызметтер (Бұдан әрі – ЖТМҚ) көрсетуге үміткерлер.

Республикалық деңгейде ТМККК шеңберінде медициналық қызметтер көрсетуге үміткер денсаулық сақтау субъектілерінің тізбесін қор олар көлемдерді орналастыруға хабарландыру берген кезде жариялайды.

ЖТМҚ қызметтерінің көлемдерін қоспағанда, ТМККК шеңберінде медициналық қызметтер көлемдерін орналастыруға үміткер өңірлік деңгейдегі денсаулық сақтау субъектілері жоспарланған көлемдерге арналған өтінімді өндірістік базаның орналасқан

жері бойынша өңірлік комиссияға береді.

ТМККК шеңберінде медициналық қызметтер көлемдерін орналастыру сатып алу жоспарының негізінде жүзеге асырылады.

Қор Қордың, Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің сайттарында және өңірлердің денсаулық сақтау басқармаларының сайттарында сатып алу рәсімін өткізу туралы хабарландырулар береді.

Денсаулық сақтау субъектілері ТМККК-нің жоспарланған көлеміне өтінімдерді бекітілген нысан бойынша береді.

Комиссиялар ақпараттық жүйелерде қолжетімді деректерді, сондай-ақ қолжетімді ақпараттық жүйелерде болмаған жағдайда, денсаулық сақтау субъектілерінен, мемлекеттік органдардан және ұйымдардан қосымша сұрау салу арқылы алынған мәліметтерді пайдаланады.

Денсаулық сақтау субъектілерін таңдау ұсынылған өтінімдер, қоса берілетін құжаттар және талдау нәтижелері бойынша комиссия медициналық көрсетілетін қызметтер көлемдерін орналастыруды жүргізетін мәліметтер негізінде өтінімге сәйкес денсаулық сақтау субъектісі сатып алу қағидаларында белгіленген талаптарға сәйкестігін растайтын ол туралы мәліметтер алуға келісім, осы комиссияның шешімі бойынша денсаулық сақтау субъектісінің өндірістік базасы денсаулық сақтау субъектілері арасында медициналық көрсетілетін қызметтер көлемдерін таңдау және орналастыру жөніндегі комиссия мүшелерінің болуына келісім білдіреді.

Өтініммен бірге денсаулық сақтау субъектісі ұсынылған мәліметтердің дұрыстығын, медициналық көрсетілетін қызметтердің мәлімделген көлемдерін орындау үшін қажетті кадр ресурстарының болуын (медициналық көрсетілетін қызметтердің мәлімделген көлемдерін орындау үшін қажетті медицина қызметкерлерінің болуы туралы мәліметтер), медициналық көрсетілетін қызметтердің мәлімделген көлемдерін орындау үшін қажетті медициналық техниканың болуын (медициналық көрсетілетін қызметтердің жоспарланған көлемдеріне өтінімде көрсетілген медициналық көмекті ұсыну түрлері мен нысандары бойынша денсаулық сақтау субъектілерінің жұмыс тәжірибесі туралы мәліметтер) және т. б. растайды.

Жыл ішінде денсаулық сақтау субъектісін таңдау және медициналық көрсетілетін қызметтер көлемін орналастыру рәсімдері:

- Қор және оның филиалдары жүргізетін медициналық көмектің сапасы мен көлемі мониторингінің нәтижелері бойынша босатылғандар;
- ведомство жүзеге асыратын медициналық көмектің сапасын мемлекеттік бақылау нәтижелері бойынша босатылғандар – Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің Қоғамдық денсаулық сақтау комитеті және оның аумақтық департаменттері;
- шарт талаптарын орындау мониторингінің нәтижелері бойынша босатылғандар (игерілмеу);
- сатып алу жоспарына сәйкес қосымша бөлінген көлемдер.

ТМККК шеңберінде медициналық қызметтерді сатып алу шарттары жасалған Денсаулық сақтау субъектілерінің тізімін Қор өз сайтында жариялайды.

Шарттар жасасу құқығы Қордың филиалдарына берілді.

2019 жылы Қор филиалдары 1 417 Денсаулық сақтау субъектілерімен 955 млрд



теңге сомасына ТМККК қызметтерін сатып алу шарттарын жасады.

Оның ішінде ТМККК қызметтерінің ең көп жеткізушілері Алматы қаласында – 177, Шығыс Қазақстан облысында-124, Қарағанды облысында – 121. ТМККК қызметтерін жеткізушілер Батыс Қазақстан облысында-51, Маңғыстау облысында – 51, Солтүстік Қазақстан облысында – 53, Ақмола облысында-56.

1 417 ТМККК жеткізушілерінің 690-ы мемлекеттік меншік нысанындағы медициналық ұйымдар, бұл 49% - ды құрайды. Жеке меншік нысанындағы өнім берушілердің үлесі 51% - ды немесе 727 өнім берушіні құрады.

Орташа республикалық көрсеткіштен жоғары жеке жеткізушілердің үлесі Шымкент қаласында-68%, Жамбыл облысында – 53%, Қызылорда облысында – 51%, Нұр-сұлтан қаласында – 49% және Алматы қаласында – 48%.

Жеке меншік жеткізушілердің үлесі Қостанай облысында – 28%, Батыс Қазақстан облысында-29%, Ақмола облысында – 36%.

### **3.7. Денсаулық сақтау субъектілерінің медициналық көмектің сапасы мен көлемі бойынша шарттық міндеттемелерді орындау мониторингі**

Денсаулық сақтау субъектілері көрсеткен қызметтердің сапасы мен көлемінің мониторингі сапаны сыртқы бағалау шеңберінде жүзеге асырылады және Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м. а. 2018 жылғы 29 наурыздағы №138 бұйрығымен бекітілген Денсаулық сақтау субъектілерінің қызметтеріне ақы төлеу қағидаларымен (бұдан әрі – ақы төлеу қағидалары) регламенттелген.

Медициналық қызметтердің сапасы мен көлемінің мониторингі:

1) денсаулық сақтаудың ақпараттық жүйелеріне өнім беруші енгізген көрсетілген қызметтерді бағалау. Денсаулық сақтаудың ақпараттық жүйелерінде медициналық қызметтердің сапасы мен көлемін мониторингтеу нәтижелері бойынша автоматтандырылған тәсілмен белгіленген ақаулар расталады немесе қабылданбайды, сондай - ақ өзге де анықталған ақаулар беріледі;

2) қағаз жеткізгіштердегі бастапқы медициналық құжаттаманы зерделеу, ақпараттық жүйелерге енгізілген деректерді бастапқы медициналық құжаттамамен салыстырып тексеруді жүзеге асыру үшін денсаулық сақтау субъектілеріне бару және көрсетілетін қызметтерді сатып алу шартының талаптарын орындау жөніндегі шараларды қамтамасыз ету мақсатында өзге де іс-шаралар.

Медициналық қызметтердің сапасы мен көлеміне мониторинг жүргізу үшін қор қажет болған жағдайда тәуелсіз сарапшыларды тартады.

Тәуелсіз сарапшылар мынадай жағдайларда тартылады:

1) өлім жағдайларын, сирек кездесетін аурулары бар емделген жағдайларды, клиникалық жоспарда жоғары мамандандырылған емделген жағдайларды, асқынулары бар емделген жағдайларды қарау кезінде, сондай-ақ іс жүзінде шеккен шығыстар үшін көрсетілетін қызметтерге ақы төлеу кезінде медициналық көмектің тиісті сапасын растау қажеттілігі;

2) көрсетілген медициналық қызметтерге жоспарлы, тақырыптық (нысаналы) мониторинг жүргізу;

3) істер сотта қаралған жағдайда.



Қор жүзеге асырады:

1) медициналық көмектің түрлері мен нысандары, медициналық қызмет түрлері бойынша ағымдағы мониторингті;

2) медициналық көмектің түрлері мен нысандары, медициналық қызмет түрлері бойынша нысаналы мониторингті.

3) осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көрсетілген мониторинг нысанасына кірмеген көрсетілетін қызметтерді сатып алу шарты талаптарының орындалуын мониторингілеуді.

2019 жылы Қор медициналық көмек көрсетудің сапасы мен көлеміне жүргізілген мониторинг нәтижелері бойынша медициналық көмек көрсетудің 383 мың ақауы (бұдан әрі – ақау) бойынша қызметтер үшін төлемнен 6,4 млрд теңге сомасына сома алынды. Медициналық көмектің/медициналық қызметтің нысандары мен түрлері бөлінісінде анықталған ақаулардың саны және алу сомасы №4 кестеде келтірілген:

№4-кесте

№	Медициналық көмек көрсету түрі / нысаны	Барлық ақаулар және алу сомасы	
		саны	соммасы
1	Амбулаториялық-емханалық көмек (БМСК+ҚДК)	46808	638 млн
2	Ауыл халқына медициналық көмек	48 170	821 млн
3	КТС-қа кірмейтін консультациялық-диагностикалық қызметтер	174 133	473 млн
4	Стационарлық және стационарды алмастыратын көмек	96 786	3,9млрд
5	Медициналық-әлеуметтік көмек (онкология, туберкулез, наркология, психиатрия, АИТВ / ЖИТС)	13 136	466 млн
6	Басқа қызметтер (патологиялық-анатомиялық диагностика, жедел медициналық көмек, Қан мен оның компоненттерін дайындау, қайта өңдеу, сақтау және өткізу саласындағы қызмет), оның ішінде:	4 633	40 млн
	<i>Патологиялық-анатомиялық диагностика</i>	1 409	11 млн
	<i>Жедел медициналық көмек (1-3 санат)</i>	2 983	9 млн
	<i>Қан мен оның компоненттерін дайындау, қайта өңдеу, сақтау және өткізу, қан препараттарын өндіру саласындағы қызмет</i>	241	19 млн
	<b>Сапа және көлем мониторингінің нәтижелері бойынша жиыны</b>	<b>383666</b>	<b>6,3 млрд</b>

Алу сомасы бойынша негізгі үлес стационарлық және стационарды алмастыратын көмекке (62%) және ауыл халқына медициналық көмекке (13%).

Ақаулар бөлінісінде анықталған ақаулардың негізгі үлесі кешенді жан басына шаққандағы нормативтен (бұдан әрі –КТС-тен тыс) тыс (45%), стационарлық және стационарды алмастыратын көмек (25%) және ауыл халқына медициналық көмек (12,6%).

## Тариф белгілеуді жетілдіру

2019 жылы тариф белгілеу жұмыстары аясында келесі жұмыстар жүргізілді:

– жалақысы төмен қызметкерлердің жалақысын көтеруге бюджет бөлуді ескере отырып, 2019 жылға арналған тарифтер қайта қаралды;

– госпитализацияланбаған пациенттерге тәулік бойы жұмыс істейтін стационарлардың қабылдау бөлімшелерінің қызметтеріне тарифтерді пилоттық тестілеу жүргізілді;

– паллиативтік көмек және мейірбике күтімі, білікті мамандарды және (немесе) науқасты санитариялық автокөлікпен тасымалдау кезінде көрсетілетін медициналық қызметтерге тарифтерді теңестіру жүргізілді (Қарағанды облысы бойынша пилоттық жоба шеңберінде);

– компьютерлік томография (КТ) /магнитті-резонансты томография (МРТ) қызметтері үшін тарифтерді қалыптастыру және қайта есептеу (сервистік қызмет көрсетуге арналған шығындарды тікелей шығыстарға қосу) әдіснамасы қайта қаралды;

– оңалту бейіндері бойынша тарифтер әзірленді (Қарағанды облысында МӘМС пилоттық енгізуді ескере отырып);

– онкологиялық аурулар бойынша клиникалық-шығынды топтардың (бұдан әрі – КШТ) тізімі анықталды;

– ТМККК және МӘМС шеңберінде КШТ бойынша онкологиялық науқастарды диагностикалау және емдеу бойынша тарифтер есептелді;

– мамандандырылған стационарлық және/немесе стационарды алмастыратын медициналық көмек көрсету кезінде шығын сыйымдылығы коэффициентін ескере отырып, КШТ бойынша бір емделіп шығу жағдайы үшін тарифтер қайта қаралды;

– айына АИТВ жұқтырған және (немесе) ЖИТС-пен ауыратын бір науқасқа арналған кешенді тариф қайта қаралды;

– наркологиялық науқастардың тіркелімінде өңірлер бөлінісінде тіркелген, айына психикаға белсенді әсер ететін заттарды қолданудан туындаған психикалық және мінез-құлықтық ауытқулары бар бір науқасқа арналған кешенді тарифтер қайта қаралды;

– психикалық және мінез-құлықтық бұзылулары бар бір науқасқа айына өңірлер бөлінісінде психикалық науқастардың тіркелімінде тіркелген кешенді тарифтер қайта қаралды;

– басқа қаладан келген пациенттердің амбулаториялық емдеу жүргізу кезінде пансионаттарда тұруы бойынша шығындарға талдау жүргізілді;

– онкология мен гематологияда паллиативтік көмек тарифтері әзірленді;

– негізгі оқшаулау ісіктерін (өкпе обыры, колоректальды қатерлі ісік, меланома) молекулярлық-генетикалық тестілеудің жаңа әдістеріне тарифтер әзірленді;

– медициналық қызметтер тарифіне және тарифтерді қалыптастыру әдістемесіне басқа қаладан келген пациенттердің амбулаториялық емдеу жүргізу кезінде пансионаттарда тұруын өтеуге, оның ішінде тиісті есептеулермен мемлекеттік-жекешелік әріптестік шеңберінде шығындарды қосу бойынша ұсыныстар әзірленді;

– жаңа медициналық қызметтердің тарифтері есептелген: интраоперациялық сәулелік терапия, гипертермиялық интраперитонеалдық химиоперфузия радиожилікті абляция, электрохимотерапия, гипертермия;

– экстракорпоралдық ұрықтандыру қызметтерін көрсетуге арналған тарифтер қайта қаралды.

### 3.8. Пациенттерді шетелде емдеуді ұйымдастыру

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2019 жылғы 1 ақпандағы № 39 «Қазақстан Республикасының азаматтарын бюджет қаражаты есебінен шетелге емделуге жіберудің кейбір мәселелері туралы» бұйрығының негізінде Қор Қазақстан Республикасының азаматтарын бюджет қаражаты есебінен шетелдік медициналық ұйымдарға емделуге жіберу жөніндегі комиссияның жұмыс органы болып белгіленді.

Қор Қазақстан Республикасының азаматтарын бюджет қаражаты есебінен шетелдік медициналық ұйымдарға емделуге жіберу бойынша өз қызметін Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2015 жылғы 30 маусымдағы № 544 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының азаматтарын бюджет қаражаты есебінен шетелге емделуге жіберу қағидаларына сәйкес жүзеге асырады.

2019 жылы Қор шетелдік мамандарды тарта отырып, Қазақстан Республикасының азаматтарын шетелге және отандық медициналық ұйымдарға емделуге жіберу бойынша Сараптамалық комиссияның 27 отырысын өткізді. Шетелдік және отандық медициналық ұйымдармен 129 шарт жасалды. 2019 жылдың қорытындысы бойынша 155 пациентке 1,1 млрд теңге бөлінді.

Бұл ретте 22 пациент емдеу аяқталмауына байланысты 2019 жылдан 2020 жылға өтпелі пациенттер болып табылады. Бұл сүйек кемігін трансплантациялау, ағзаларды трансплантациялау немесе ұзақ емдеу кезеңімен күрделі хирургиялық операциялар қажет болатын аурулары бар пациенттер.

Сонымен қатар, тағы 1 науқас отандық медициналық ұйымда («Педиатрия және балалар хирургиясы ғылыми орталығы» АҚ) емделді, оған 2019 жылдың соңында шетелдік маманды тарта отырып, шеберлік сыныбы аясында сүйек кемігін трансплантациялау жүргізілді.

Сонымен қатар, 2019 жылы бюджет қаражаты есебінен шетелдік мамандарды тарта отырып, мастер-класс аясында отандық медициналық ұйымдарда жалпы сомасы 120 млн.теңгеге 34 пациент емделді. Көптеген жағдайлар кардиохирургиялық профильмен байланысты медициналық араласулар, сондай-ақ келесі отандық клиникалар негізінде басқа да жоғары технологиялық медициналық араласулар болды:

- «Ұлттық ғылыми кардиохирургия орталығы» АҚ - 28 науқас ;
- «А.Н. Сызғанов атындағы Хирургия ұлттық ғылыми орталығы» АҚ - 2 науқас;
- С.Ж. Асфендияров атындағы Қазақ ұлттық медицина университеті. - 3 науқас;
- «Педиатрия және балалар хирургиясы ғылыми орталығы» АҚ - 1 науқас.

2019 жылдың қорытындысы бойынша пациенттер негізінен келесі нозологияларға жіберілді:

- Ieksellgammaknife аппаратында стереотаксикалық радиотерапия жүргізу (Гамма-пышақ) - 51;
- алло / сүйек кемігін гаплотрансплантациялау – 36;
- ағзаларды транспланттау – 9;

- протон терапиясы – 6;
- өзгелері – 19.

### 3.9. Дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету

«Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шеңберінде және міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінде дәрілік заттар мен медициналық бұйымдардың, оның ішінде белгілі бір аурулары (жай-күйі) бар азаматтардың жекелеген санаттарының тегін және (немесе) жеңілдікті дәрілік заттармен, медициналық бұйымдармен және амбулаториялық деңгейде мамандандырылған емдік өнімдермен тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2017 жылғы 29 тамыздағы № 666 бұйрығына сәйкес, белгілі бір дәрілік заттар (бұдан әрі – дәрілік заттар) – ДЗ) және медициналық бұйымдар (бұдан әрі – МБ) халыққа ТМҚКК шеңберінде және МӘМС қаражаты есебінен тегін қолжетімді.

Медициналық ұйымдарға препараттарды жеткізуді амбулаториялық – емханалық ұйымдардың өтінімдері негізінде Бірыңғай дистрибьютор (бұдан әрі – «СК-Фармация» ЖШС) жүзеге асырады. Қор «СК-Фармация» ЖШС-мен фармацевтикалық қызметтер құнын төлеу шартын жасасады, ол өз кезегінде меншік нысанына қарамастан, АПК көрсететін медициналық ұйымдармен шарттар жасасады. Тегін препараттармен қамтамасыз етуге барлығы 575-ке жуық медициналық ұйым тартылған.

2019 жылы «СК-Фармация» ЖШС жалпы сомасы 92,59 млрд теңге міндеттеме алды. 2019 жылы барлығы 97,1 млрд теңге сомаға 11,6 млн қамтамасыз етілген рецепт бойынша 3,2 млн пациент қамтамасыз етілді.

2019 жылғы қыркүйекте «Дәрілік заттар мен медициналық бұйымдарды, фармацевтикалық қызметтерді сатып алуды ұйымдастыру және өткізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 30 қазандағы № 1729 қаулысының 3-параграфының 152-тармағына сәйкес Қор филиалдармен бірлесіп дәрілік заттарға алдын ала қажеттіліктерді жинау бойынша өтінім науқанын өткізді және 2020 жылға арналған АЛҰ шеңберінде денсаулық сақтау субъектілері қалыптастырған алдын ала өтінімдерді жинау және келісу жүзеге асырылды, өңірлерде амбулаторлық-емханалық көмекті жүзеге асыратындар. Өтінім беру науқанына барлығы 575 медициналық ұйым қатысты.

Алдын ала қажеттіліктер бірыңғай фармацевтикалық ақпараттық жүйеде қалыптастырылды, медициналық ұйымдардың, облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың денсаулық сақтауды мемлекеттік басқарудың жергілікті органдарының және Қор филиалдарының электрондық басшыларына қол қойылды.

2020 жылға арналған қолданыстағы тізбе бойынша АДҚ шеңберінде республика бойынша алдын ала қажеттіліктің жалпы сомасы 114,6 млрд теңгені құрады.

2019 жылғы желтоқсанда Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің бюджеттік комиссиясы 2020 жылға арналған ТМҚКК шеңберінде АДҚ-ға 82,99 млрд теңге, МӘМС-ға 111,3 млрд теңге бөлді.

## ҚОРЫТЫНДЫ

Есепті кезең 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап МӘМС жүйесін енгізуге белсенді дайындықпен байланысты сын-тегеуріндермен ерекшеленді. Нормативтік реттеу ортасы жетілдірілді, Қордың бизнес-процестерін автоматтандыру жүргізілді, кадрлық әлеует арттырылды, мемлекеттік органдармен, оның ішінде денсаулық сақтау жүйесінен тыс салаларда жұмыс жүргізілді.

Бүгінде әр өңірде қордың филиалдары жұмыс істейді, жергілікті жерлерде жедел түрде медициналық қызмет көрсетушілердің проблемалық мәселелері шешіледі, жергілікті атқарушы органдармен өзара іс-қимыл жүзеге асырылады және халық арасында ақпараттық-түсіндіру жұмыстары жүргізіледі.

2019 жыл ішінде МӘМС жарналары мен аударымдарын шоғырландыру бойынша үздіксіз жұмыс ұйымдастырылды және қамтамасыз етілді. Мүдделі органдармен бірлесіп төлемдерді жинау ашықтығына қол жеткізілді және МӘМС пакетіне енгізілген медициналық қызметтерді төлеуге жіберілгенге дейін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің шоттарында жиналған қаражаттың сақталуы қамтамасыз етілді.

Бизнеске жүктемені азайту үшін Салық кодексіне әлеуметтік салық мөлшерлемесін төмендету бөлігінде өзгерістер енгізілді. Өзін-өзі жұмыспен қамтығандарды МӘМС жүйесіне тарту үшін заңнамалық түрде БЖТ төлеу қарастырылған.

Кең ауқымды түсіндіру науқаны және өтінім беру рәсімін оңайлату барысында Қор медициналық қызметтерді жеткізушілердің бірыңғай дерекқорындағы жеке жеткізушілердің үлесін едәуір ұлғайтуға қол жеткізді. Бұл жеке секторды тарту бойынша нақты шаралардың нәтижесі-жеке ұйымдар жаңа жағдайда жұмыс істеуге дайын екендіктерін көрсетті. Азаматтар үшін қолжетімді және сапалы медициналық көмекті, оң нәтижелерді қамтамасыз ету үшін осы бағыттағы жұмысты жалғастыру қажет.

Екінші жартыжылдық ішінде Қор халықты алғашқы медициналық-санитарлық көмек ұйымдарына бекіту науқанын өткізді.

2019 жылдың төртінші тоқсанында халықтың медициналық көмек көлемін тұтынуын талдау негізінде медициналық қызметтер көлемдерін сатып алу жоспарын қалыптастыру бойынша жұмыс аяқталды. Әрбір өңірде және республикалық деңгейде өнім берушілерді іріктеу бойынша комиссиялар жұмыс істейді, конкурстық негізде ТМҚКК шеңберінде 2019 жылы сатып алынған медициналық көмектің барлық түрлері ашық бөлінген.

Қордың міндеті-медициналық қызметтерді стратегиялық сатып алушы ретінде іске асыру және халықтың медициналық көмектің сапасы мен қолжетімділігіне қанағаттану деңгейін арттыру болып табылады.

2020 жылы МӘМС жүйесін енгізуді регламенттейтін заңнаманы өзгерту аясында Қор 2020-2025 жылдарға арналған орта мерзімді даму стратегиясын жаңартты.